

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2710

Vragen van de leden **Eerdmans** en **Pouw-Verweij** (beiden JA21) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *het aanpassen van boeken onder druk van de woke doctrine* (ingezonden 4 mei 2023).

Mededeling van Staatssecretaris **Uslu** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 25 mei 2023).

Vraag 1

Wat is uw reactie op recente berichten over het aanpassen van boeken van onder anderen Agatha Christie, Roald Dahl en Ian Fleming nadat passages of woorden hieruit door «sensitivity readers» als onwenselijk of «kwetsend» waren bestempeld?^{1, 2, 3}

Vraag 2

Deelt u de grote zorgen over het op basis van politiek-ideologische motieven censureren van dergelijke klassieke werken? Zo nee, waarom niet?

Vraag 3

Deelt u de opvatting dat literatuur per definitie binnen de tijdsgeest gezien moet worden en dat het absurd is om boeken anno 2023 contextloos door een progressieve bril te bekijken? Zo nee, waarom niet?

Vraag 4

Deelt u de opvatting dat het daarnaast bijzonder onvolwassen is om gekwetst te zijn door woordjes als «dik» of «lelijk» of door «rolpatronen» in boeken? Bent u bereid dit onomwonden uit te spreken?

Vraag 5

Welke gevallen zijn u bekend van Nederlandse werken die om dergelijke redenen zijn aangepast?

¹ <https://nos.nl/artikel/2469013-ook-omstreden-termen-uit-teksten-agatha-christie-gehaald>.

² <https://nos.nl/artikel/2464522-sensitivity-readers-brengen-roald-dahl-bij-de-tijd-nederlandse-uitgever-kritisch>.

³ <https://www.dailymail.co.uk/news/article-11794039/Sensitivity-readers-remove-offensive-language-James-Bond-books-including-Casino-Royale.html>.

Vraag 6

Deelt u de mening dat het herschrijven van boeken tevens onwenselijk is met het oog op literatuuronderwijs op middelbare scholen, aangezien in dat geval geen literatuur maar herschreven geschiedenis wordt onderwezen?

Vraag 7

Bent u ermee bekend dat in ieder geval Roald Dahl bij leven heeft aangegeven dat hij absoluut niet wilde dat zijn werken na zijn dood zouden worden aangepast⁴? Wat is uw oordeel over het postuum aanpassen van werken van auteurs in de wetenschap dat zij dit niet hebben gewild?

Vraag 8

Kunt u helder en uitgebreid uiteenzetten welke beschermingsconstructies er momenteel van toepassing zijn op boeken van auteurs die niet meer in leven zijn, onder andere met betrekking tot zaken als auteursrecht, intellectueel eigendom etc?

Vraag 9

Wat is de reikwijdte hiervan? Met andere woorden: bestaan er juridische beperkingen met betrekking tot het aanpassen of totaal herschrijven van dergelijke werken en zo ja, welke?

Vraag 10

Bent u ermee bekend dat schrijver Jan Terlouw zeer kritisch is over de verfilming van zijn werk «Koning van Katoren», waarin onder andere zonder zijn toestemming een kerk werd vervangen door een moskee, en dat hij oproept de verfilming vooral niet te bekijken⁵?

Vraag 11

Kunt u aangeven of en op welke wijze auteurs beschermd zijn en/of kunnen worden tegen voor hen ongewenste aanpassingen aan hun werk bij de verfilming ervan? Kunt u ook hierbij weer specifiek ingaan op zaken met betrekking tot intellectueel eigendom en auteursrecht?

Vraag 12

Welke juridische mogelijkheden ziet u om boeken te beschermen tegen hetgeen de werken van Christie, Dahl en Fleming nu overkomt?

Vraag 13

Biedt het classificeren van bepaalde Nederlandse boeken tot nationaal en/of cultureel erfgoed mogelijkheden hiertoe? Zo nee, waarom niet? Zo ja, op welke wijze en bent u bereid hier werk van te maken?

Mededeling

Op 4 mei 2023 hebben de leden Eerdmans en Pouw-Verweij (beiden JA21) schriftelijke vragen gesteld over het aanpassen van boeken. Tot mijn spijt is beantwoording binnen de gestelde termijn niet mogelijk, omdat de afstemming meer tijd vergt. Ik zal, mede namens de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs, de vragen zo snel mogelijk beantwoorden.

⁴ <https://www.hln.be/showbiz/roald-dahl-wilde-absoluut-niet-dat-zijn-boeken-aangepast-zouden-worden-als-ze-dat-doen-na-mijn-dood-hoop-ik-dat-een-krokodil-hen-opvreet~a85fc7aa/>.

⁵ <https://www.bndestem.nl/binnenland/jan-terlouw-over-aanpassingen-boeken-roald-dahl-het-slaat-door-we-zijn-veel-te-gevoelig-tegenwoordig~afce6bf6/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>.